

OLIMPIADA LA ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ
etapa Republicană, 9 mai 2026, Clasa a IX-a

Timp de lucru: 180 minute

Mult succes!

SUBIECTUL I (26 puncte)

Citiți cu atenție sursele istorice propuse. În baza lor, a cunoștințelor și a competențelor dobândite, răspundeți la întrebările propuse.

Sursa A. „Apariția și afirmarea statului independent Republica Moldova a fost rezultatul uneia dintre cele mai dramatice evenimente ale secolului trecut – dezmembrarea URSS. [...] Procesul de democratizare, început în URSS la mijlocul anilor 80, a condus în mod obiectiv la destrămarea statului sovietic totalitar. Iată de ce păstrarea URSS-ului era posibilă doar prin renunțarea la politica restructurării, însoțită de democratizare și libertatea cuvântului. Moscova nu reușea să facă față situației din Moldova, la fel cum nu era capabilă să facă față situației și în alte republici sovietice unde mișcarea de eliberare națională luase amploare. Conducerea sovietică nu se așteptase că democratizarea vieții politice a URSS va conduce la tensionarea relațiilor interetnice. [...]La început, conducerea comunistă a încercat să oprească valul mișcărilor naționale din republici prin intermediul brutalității forțelor militare. O rezonanță social-politică foarte largă au provocat evenimentele din aprilie 1989 de la Tbilisi când, în rezultatul stopării de către forțele militare a demonstrației neautorizate, au murit 18 oameni. În ianuarie 1990, la introducerea forțelor armate în Baku au fost uciși mai mult de 100 de oameni. În ianuarie 1991 au avut loc conflicte cu armata în Vilnius și Riga, conflicte soldate cu victime omenești. În Moldova, evenimentele din noiembrie 1989 și octombrie 1990 sau derulat conform scenariului implicării forțelor armate în viața politică internă a republicii. Însă mișcarea democratică din Moldova nu s-a lăsat atrasă în capcană și, acționând lucid, a prevenit ciocnirea directă cu autoritatea centrală. Din păcate, nu a putut fi evitat conflictul armat cu contra-revoluția internă de mai târziu, în anul 1992[...].”

*(Anatol Țăranu, Mihai Gribincea, Conflictul Transnistrean:
Culeg. de doc. și materiale (1989-2012)*

Sursa B. „În RSSM, în contextul restructurării, scriitorii, oamenii de știință și de cultură, s-au simțit liberi să se angajeze într-un proces de revitalizare a limbii și culturii naționale. Un rol important în acest sens a jucat Cenaclul literar-muzical „Alexei Mateevici”, un club de discuții, inaugurat la 15 ianuarie 1988 la bustul poetului Mihai Eminescu de pe Aleea Clasicilor din Chișinău. În urma presiunilor publice, la 28 decembrie, în cadrul Comisiei interdepartamentale pentru studierea istoriei și problemelor dezvoltării limbii moldovenești au fost audiate rapoartele lingviștilor S. Berejan și A. Dârul. Cei doi savanți au invalidat cu argumente convingătoare ideile școlii lingvistice sovietice de inspirație stalinistă cu privire la deosebirea dintre așa-zisa limbă moldovenească și limba română. Recunoașterea identității „limbii moldovenești” cu limba română și a necesității revenirii la grafia latină vor afecta întreaga construcție teoretică despre „națiunea moldovenească”, contribuind la înlăturarea mitului „moldovenismului” contrapus românismului”.

(Negru Elena, Construcția identitară în RSS Moldovenească)

Sursa C. „[...] Unul dintre primele documente ale MDSR (Mișcarea democratică pentru susținerea restructurării) a fost adoptat în data de 24 august 1988. [...] Astfel, MDSR sprijinea lozincă „Toată puterea – sovietelor” pe baza democratizării sistemului electoral, promova „ameliorarea substanțială a autodirijării colectivelor de muncă”, „trecerea RSS Moldovenești la autogestione totală”, introducerea cetățeniei RSSM. Se pune accentul, de asemenea, pe chestiunea „suveranității politice a RSSM”, dar „în componența URSS”. Din revendicările cu caracter cultural-național, se evidențiază cea cu privire la necesitatea „ameliorării condițiilor de dezvoltare a culturii moldovenești, reîntoarcerea funcțiilor sociale ale limbii moldovenești, promovarea unei autonomii culturale reale pentru toate popoarele și etniile conlocuitoare din RSS Moldovenească.”

(Igor Cașu, Mișcarea de eliberare națională în RSSM, 1989–1990: unele contribuții)

Sursa D. „Ziua de 6 mai 1990 a consemnat prima deschidere a graniței dintre România și ceea ce era atunci Republica Sovietică Socialistă Moldovenească, după aproape jumătate de secol de despărțire forțată. În acea zi, mii de flori, purtate de brațele a peste 300.000 de oameni, au acoperit apa Prutului. Emoția indescriptibilă a regăsirii românilor a rememorat în ochii Europei, imaginile care, cu ocazia căderii Zidului Berlinului, făcuseră înconjurul lumii cu doar câteva luni în urmă”.

(Teodor Anatol Baconski, ex Ministru de externe a României)

Nr.	Item	Scor	
1.1	Identifică, pornind de la <i>sursele A-D</i> , trei caracteristici ale Mișcării de Renaștere Națională din RSS Moldovenească, care reflectă procesul de mobilizare și organizare a societății. 1. _____ _____ 2. _____ _____ 3. _____ _____	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
1.2	Explică sintagma <i>Mișcării de Renaștere Națională</i> - _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
1.3	Explică semnificația istorică a evenimentului <i>Podul de Flori</i> - _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
1.4	Demonstrează, prin două argumente, legătura dintre evenimentele descrise și procesele politice din Europa de Est la sfârșitul anilor 1980. <i>Argumentul 1:</i> _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ <i>Argumentul 2:</i> _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6
1.5	Exprimă-ți argumentat opinia despre impactul politicilor de <i>restructurare</i> (perestroika) și <i>glasnosti</i> asupra dezvoltării mișcării democratice din RSS Moldovenească. <i>Opinie:</i> _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ <i>Argument:</i> _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5

2:

3:

L
0
1
2
3
4
5
6
7
8
9

L
0
1
2
3
4
5
6
7
8
9

SUBIECTUL III Relația cauză-efect (26 puncte)

3.1 Studiază **sursa F** și realizează sarcinile propuse.

Sursa F.

Determină două cauze istorice care au dus la formarea acestor alianțe militare după cel de-Al Doilea Război Mondial.

1. _____

2. _____

Numește trei fapte istorice în care au fost implicate cele două blocuri politico-militare reprezentate pe hartă. Pentru fiecare fapt istoric menționat, indică:

- Anul desfășurării evenimentului;
- Consecință asupra relațiilor internaționale în perioada Războiului Rece.

L
0
1
2
3
4
5
6

L
0
1
2
3
4
5
6

L
0
1
2
3
4
5
6

L
0
1
2
3
4
5
6

	<p>Formulează, în baza sursei F, o relație cauză–efect care explică apariția unor crize internaționale în perioada Războiului Rece.</p>	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
3.2	<p>Demonstrează relația cauză-efect formulată în itemul 3.1, respectând algoritmul propus.</p> <p>Parametrii de conținut: prezentarea epocii istorice și a spațiului istoric al relației de cauzalitate; - stabilirea cauzei prin utilizarea unui fapt/eveniment istoric relevant, ce a determinat relația de cauzalitate; - stabilirea conectorilor care exprimă relația de cauzalitate cu încadrarea a minimum două personalități, două date cronologice, doi termeni istorici; stabilirea consecințelor imediate și de perspectivă; formularea și argumentarea relației cauză-efect.</p>	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Sursa A. „Revoluția științifică și tehnică desemnează etapa dezvoltării societății în care știința devine forță directă de producție, iar rezultatele cercetării sunt aplicate sistematic în industrie și economie.”

(Cătălin Zamfir, Lazăr Vlăsceanu (coord.),
Dicționar de sociologie, București: Editura Babel, 1998.)

Sursa B. „Revoluția tehnico-științifică reprezintă transformarea profundă a producției și a societății prin aplicarea sistematică a descoperirilor științifice în tehnică, industrie și alte domenii ale activității umane.”

(Dicționar enciclopedic român, vol. IV, București: Editura Politică, 1966–1967.)

Sursa C. „Cea mai extraordinară transformare a secolului al XX-lea a fost accelerarea inovației științifice și tehnologice și impactul acesteia asupra vieții cotidiene. (...) Cercetarea științifică a devenit un factor central al creșterii economice și al schimbării tehnologice în a doua jumătate a secolului al XX-lea.”

(Eric Hobsbawm, *The Age of Extremes*, 1994.)

Utilizează sursele A și B și cunoștințele obținute anterior pentru a redacta, în 1-1,5 pagini, un eseu la tema: **„Revoluția tehnico-științifică și competiția dintre marile puteri în perioada Războiului Rece.”**

La elaborarea eseului vei respecta:

În elaborarea textului vei respecta următoarele criterii:

Formularea argumentelor relevante (cel puțin trei), corecte din punct de vedere științific.	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9
Prezentarea a cel puțin trei schimbări din diferite domenii ale vieții: științific, tehnologic, militar, economic, social, politic, etc.	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9
Expunerea ideilor în baza unui plan logic care să includă introducere, cuprins, concluzie cu referință la problematica emunțată.	L 0 1 2 3 4 5 6
Plasarea corectă în timp și spațiu a evenimentelor și personalităților istorice (cel puțin două date cronologice și două personalități)	L 0 1 2 3 4
Utilizarea corectă și relevantă a noțiunilor istorice (cel puțin trei noțiuni istorice)	L 0 1 2

L
0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

